

i Rusten, men det har til Forudsætning, og det forsøger jo paa at træde ind i en bestemt Tilstand, under en meget talrig og meget gennemgribende Række af allerede gjældende Bestemmelser, der ere, hvis jeg maa ligne os med Fisk, som det Vand, vi svømme i — maaskee svømme vi ikke altid saa ganske let deri. — Ligesom vi altsaa altid befinde os i en heel Kreds af Forhold, som det ikke gaaer an, naar man skal bedømme det Enkelte, at lade ude af Betragtning, saaledes maa man heller ikke ved denne Sag lade ude af Betragtning, at her tales ikke om, hvad der lader sig gjøre for særligt religiøst bevægede Personligheder under, jeg veed ikke, hvilke Forhold, under alle mulige Forhold, under blot tænkte Forhold, men om hvad der kan være at gjøre under en bestemt Tilstand i en Folkekirke som vor, der har den Bevidsthed — hvorved alle Folkekirker og alle Statskirker og i Grunden den store Rinde af christne Menigheder, det langt overveende Tal af dem, der have baaert christeligt Navn gennem alle Aarhundreder, stille sig fra et Mindretal, — at den fastholder Børnedaaben og som Følge deraf maa betragte Christendommen som Noget, man ikke har eller faaes færdigt i noget enkelt Øieblik af sit Liv, men som Noget, Mennesket kan indvies til, ligesom han aander, og som han dog skal lære og tilegne sig, ikke blot gennem Børneaaerene, men gennem en Udvikling, der kan gaae hele Menneskelivet igjennem. Det er denne Forestilling, der ligger til Grund ogsaa i vor Folkekirke, Forestillingen om, at Christus er, som en af de store Tænkere i det 2det Aarhundrede sagde, den store Pædagog og Opdrager, Forestillingen om, at Christendommen, medens den for den Enkelte i det Øieblik, han skal herfra, og hvis han har tilegnet sig det Maal, han kan naae, er det Høieste, tillige kan være i en Begyndelse hos de Allerspædeste, at den er for alle sine Bøjskere en Dragen, en Opdragen, en Tilbannen til at modnes til det Høieste. Det er, siger jeg, en Tilstand, hvorfor en saadan Bevidsthed ligger til Grund, der er Bøjsenet ogsaa i vor Folkekirke, og denne Forudsætning maa ikke tabes af Syne, naar vi tale om at gjøre nogen Forandring, Folkekirken vedkommende. Agter

man nu derpaa, saa forklarer sig, hvad der ved et flygtigt Øik kan synes underligt, at Inddelingen af Menighederne i den nærmest er steet efter noget ganske Udvortes; enten efter Bøis, Sognegrænse, Gadegrænse i Bjerne, eller efter visse Stillinger, som Hofmenigheder, Slotsmenigheder, Garnisons- og Hospitalsmenigheder o. s. v. — Lutter Ting, hvorom man kunde tænke: hvad kommer det Christendommen ved — saa forklarer det sig Altsammen som Udviklet for, at alle de, som høre til Folkekirken, skulle, hvor de saa end befinde sig, kunne bringes i Berøring med den, modtage en Opfordring eller dog en Anledning til at indlade sig med den. Dette er Udgangspunktet og kun fra dette kan der i rigtig Sammenhæng være Tale om, hvilken Frihed der skal gives, ikke til hvilken som helst religiøs bevæget Personlighed eller Kreds — thi den er givet for længe siden ved den almindelige Religionsfrihed — men om, hvilke Rettigheder der kunne gives en saadan religiøs bevæget Personlighed eller Kreds, som derhos siger: ogsaa vi finde os meget tilfredse med dette for Folkekirken Bøjsentlige, ogsaa for os er Christendommen en Pædagogik, en Opdragen, en Tilbannen, ogsaa vi ville føle os ligesom omgivne af dens Højsendelse til os, hvor vi saa ere, ogsaa vi føre vore Spæde, før de kunne sige Fader og Moder, til Daaben og dermed ind i disse Omgivelser. Men hvad der skal gives dem, der føle sig tilfredse med dette enhver Folkekirkens Art og Bøjsen, det maa nødvendigviis være noget ganske Andet og Forskjelligt fra, hvad der tænkes givet enhver Anden saaledes i al Almindelighed. Saalidt derfor, som jeg forstod, hvad den ærede Taler httrede om Undtagelsen, som jeg i sin Tid talte om, og om en Selvmøjsigelse, jeg skulde have gjort mig skyldig i derved, at jeg derhos beraabte mig paa et Parti og et stærkt, religiøst bevæget Parti, saa lidt forstod jeg hans enkelte Indvendinger. Jeg har, hvad Undtagelsen angaaer, vist havt Ret i at gjøre opmærksom paa, at det er dens Bøjsen, at den maa træde besteden frem, og jeg har ikke omtalt et fortrinviis religiøst Parti, men stærke religiøse Bevøjselser. En saadan stærk religiøs Bevøjselse kan være Tegn paa, at de, som ere grebne deraf, ere komne meget